

Р Е Ш Е Н И Е

№ 73

С о ф и я , 12 юли 2019 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, ПЪРВО наказателно отделение, в съдебно заседание на 12 а п р и л 2019 година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: НИКОЛАЙ ДЪРМОНСКИ
ЧЛЕНОВЕ: СПАС ИВАНЧЕВ
БОНКА ЯНКОВА

при секретар Мира Недева
и на прокурора Тома Комов
изслуша докладваното от съдията Николай Дърмонски
наказателно дело № 228/2019 година.

Касационното производство е образувано по бланкова касационна жалба от защитника на подсъдимата М. П. В. от София адв.М.Р. от АК-Варна против решение № 221 от 13.12.2018 г., постановено по ВНОХД № 216/2016 г. от Варненския апелативен съд с доводи за наличие на всички касационни основания по чл.348, ал.1, т.1-3 от НПК и с алтернативни искания за отмяна на решението и оневиняването ѝ от касационната инстанция с отхвърляне на предявените срещу нея граждански искиове, за връщане на делото за новото му разглеждане от въззивната инстанция или за неговото изменение с намаляване на размера на наложените ѝ наказания и отхвърляне на предявените искиове, които счита за погасени по давност.

Прокурорът от Върховната касационна прокуратура дава заключение за неоснователност на жалбата.

Подсъдимата М. В., редовно уведомена, не взема участие в касационното производство, като защитникът ѝ адв.Р. в пренията поддържа жалбата и отправените в нея алтернативни искания с подробни доводи в допълнението ѝ.

Гражданските ищци Министерство на финансите и кооперация „Г.“-Варна, редовно уведомени, не изпращат процесуален представител за участие в производството пред ВКС.

Върховният касационен съд провери правилността на обжалваното решение в пределите по чл.347 от НПК, като съобрази следното :

С присъда № 281 от 01.03.2016 г. по НОХД № 805/2014 г. Варненският окръжен съд е признал подсъдимата М. П. В., живуща в София за виновна в това, че в периода от 07.01.2002 г. до 31.12.2006 г. във Варна, при условията на продължавано престъпление, в качеството си на длъжностно лице – главен счетоводител на кооперация „Г.”-Варна присвоила чужди пари в размер на 495 272,16 лева, собственост на кооперацията, връчени ѝ в това ѝ качество и поверени ѝ да ги пази и управлява, като деянието е в големи размери и на основание чл.202, ал.2, т.1 вр.чл.201 вр.чл.26, ал.1 от НК, при условията на чл.55, ал.1, т.1 от НК я е осъдил на 2 години и 8 месеца лишаване от свобода, лишил я е от правата ѝ по чл.37, ал.1, т.6 и 7 от НК – право да заема държавна длъжност, свързана с отчетническа и материална отговорност за срок от 2 години и 8 месеца и за същия срок да не упражнява професията счетоводител, като я е признал за невинна и я е оправдал по първоначално предявеното ѝ обвинение по чл.203, ал.1 от НК.

С присъдата подс.В. е призната за виновна и в това, че в периода от 28.03.2003 г. до 30.03.2006 г. във Варна, при условията на продължавано престъпление, в качеството си на главен счетоводител на кооперация „Г.”-Варна, лично и при посредствено извършителство с И. И. Г. – председател на кооперацията, избегнала плащането на дължими от кооперацията данъчни задължения в размер общо на 36 822 лева – особено големи размери, като потвърдила неистина в подадените пред ТД на НАП-Варна годишни данъчни декларации (ГДД) по чл.51, ал.1 от ЗКПО съответно за 2003, 2004, 2005 и 2006 г. и на основание чл.257, ал.1 (отм.) вр.чл.255, ал.1 (отм.) (ДВ бр.115/1997 г. и ДВ бр.105/2006 г.) вр.чл.26, ал.1 от НК я е осъдил на 1 година и 6 месеца лишаване от свобода.

На основание чл.23, ал.1 от НК е групирал така наложените на подс.В. наказания, като ѝ е наложил общо наказание от 2 години и 8 месеца лишаване от свобода, чието изпълнение е отложил на основание чл.66, ал.1 от НК с изпитателен срок от 4 години от влизане на присъдата в сила, към което на основание чл.23, ал.2 от НК е присъединил наказанията лишаване от правата ѝ по чл.37, ал.1, т.6 и 7 от НК – право да заема държавна длъжност, свързана с отчетническа и материална отговорност за срок от 2 години и 8 месеца и за същия срок да не упражнява професията счетоводител.

С присъдата подс.В. е осъдена да заплати на държавата 36 822 лева имуществени вреди от престъплението по чл.257, ал.1 (отм.) вр.чл.255, ал.1 (отм.) вр.чл.26, ал.1 от НК, ведно със законната лихва от датата на увреждането до окончателното ѝ изплащане.

Отхвърлен е като погасен по давност предявеният от името на кооперация „Г.”-Варна против подсъдимата иск в размер на 495 272,16 лева, претендирано обезщетение за причинени на кооперацията имуществени

вреди от престъплението по чл.203, ал.1 от НК, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на увреждането до окончателното ѝ изплащане.

В тежест на подсъдимата са присъдени направените по водене на делото разноси в размер общо на 6 318 лева, както и дължимата се върху уважения размер на иска на МФ държавна такса в размер на 1 472,88 лева.

Присъдата е била обжалвана от представляващата кооперация „Г.”-Варна нейна председателка И. Г. чрез повереника адв.Д.П. от АК-Варна в нейната гражданско-отхвърлителна част като постановена в нарушение на закона и искане за отмяна в тази ѝ част и уважаване на предявения от кооперацията иск в пълния му размер, със законните последици от това.

Присъдата е била обжалвана и от защитника на подсъдимата адв.И.Т. от АК-Варна с оплаквания в допълненията ѝ от него и от адв.Р.А. от САК за нейната неправилност, изразяваща се в необосноваността и незаконосъобразността ѝ, при допуснати съществени процесуални нарушения при събиране и анализа на доказателствата по делото, поради неправилното приложение на материалния закон, довело до несправедливото ѝ осъждане с искане за отмяната ѝ и постановяване на нова изцяло оправдателна присъда, алтернативно за връщане на делото за новото му разглеждане от първата инстанция, така и за отхвърляне и на уважения иск от министъра на финансите като неоснователен и погасен по давност, съответно потвърждаването ѝ в гражданско-отхвърлителната ѝ част относно иска на кооперация „Г.”-Варна.

След допускане и изслушване на две допълнителни заключения на ССЕ по наведени от защитата въпроси, с поставеното на настоящата касационна проверка въззивно решение апелативният съд е изменил първоинстанционната присъда, като е намалил размера на наказанията лишаване от свобода за престъплението по чл.202, ал.2 от НК на 1 година и на 6 месеца за престъплението по чл.257, ал.1 от НК (отм.), както и на кумулативно наложените ѝ наказания по чл.37, ал.1, т.6 и 7 от НК също на 1 година, на основание чл.23, ал.1 от НК е наложил най-тежкото наказание от 1 година лишаване от свобода с приложението на чл.66, ал.1 от НК с изпитателен срок от 3 години от влизане на присъдата в сила, присъединил е кумулативно предвидените и наложени ѝ наказания за лишаването ѝ от права по чл.37, ал.1, т.6 и 7 от НК в намаления им размер, уважил е предявения от кооперация „Г.”-Варна иск срещу подсъдимата за сумата от 365 673,70 лева със законовата лихва от деня на увреждането до окончателното изплащане на сумата, присъдил е в нейна тежест допълнителна държавна такса в размер на 14 626,95 лева и я е потвърдил в останалата част, без да се произнесе по направените във въззивното съдебно следствие разноси по делото.

В касационната си жалба защитникът адв.Ралчев наново акцентира върху допуснати и от въззивния съд съществени процесуални пропуски при събиране и оценката на доказателствата и относно изведените въз основа на

тях фактически и правни изводи, последвани от неправилното приложение на материалния закон и налагането на явно несправедливо наказание на подзащитната му, въпреки извършената корекция за неговото смекчаване, като настоява за оневиняването ѝ от ВКС и за отхвърляне и на двата предявени срещу нея граждански иска като погасени по давност и като неоснователни.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение приема касационната жалба за допустима като подадена в законния срок, от страна с право на жалба и срещу подлежащ на основание чл.346, т.1 от НПК на касационна проверка въззивен съдебен акт, а разгледана по същество за ЧАСТИЧНО ОСНОВАТЕЛНА по следните съображения :

По основаниято по чл.348, ал.1, т.2 от НПК за допуснати съществени процесуални нарушения при събиране на доказателствата по делото и при доказателствения им анализ от съдилищата по фактите.

Макар и твърде обемно, допълнението към бланковата касационна жалба на защитника на подсъдимата визира отделни и не най-съществените фрагменти от разнообразната ѝ присвоителна дейност през инкриминирания период. Тя е била предмет на обследване при отговора на многобройните въпроси към тройните ССЕ както на досъдебното, така и в хода на първоинстанционното и въззивно съдебно производство, с което са били удовлетворени всички доказателствени искания на защитниците ѝ. Както дългият период, така и разнообразните прийоми в ползваните само от нея две счетоводни бази данни за прикриване на присвоителната ѝ дейност са наложили събирането на множество писмени доказателства от архива на кооперацията и официално подадените към ТД на НАП-Варна и проверката им със съответните гласни доказателства относно събирането „на ръка” и „в брой” от подс.В. на наеми и комунални разноски от клиенти на ЮЛ, за отчитането на получени от нея от касата суми за връщане на „авансови” плащания на гориво или за погасяване на недокументиран заем и на други вземания.

Безспорно, за изясняване на т.н. от вещите лица „три присвоителни механизма” са били необходими специални знания и съдилищата по фактите правилно са се позовали на заключенията на ССЕ, които се атакуват с твърде общи възражения от защитниците на подсъдимата. Обсъждането им в тяхната цялост и взаимнообвързаност със събраните доказателства са позволили на въззивния съд да утвърди възприетата от окръжния съд фактическа обстановка и да отхвърли аргументирано всичките им възражения. По този начин по реда и със средствата на наказателния процес „подозренията” за отразеното в одитния доклад и в акта за начет за неправомерна дейност на последната в качеството ѝ на главен счетоводител на кооперацията са добили

своята конкретика при привличането ѝ като обвиняема, при изготвянето на обвинителния акт и при постановяване на съдебните актове на контролираните инстанции. Поради това коментираната от касатора „пълна идентичност” на фактите в одитния доклад, в акта за начет и при предявяване на обвинението на подс.В. не е от съществено значение и не измества във времето назад установяването ѝ като автор и вината ѝ за извършените присвоителни действия за началото на давността за наказателното ѝ преследване, но имат своето значение за ангажиране на гражданската ѝ отговорност към оцетеното юридическо лице и фиска. Аргумент в подкрепа на извода на въззивния съд за „узнаването” на автора на престъпното деяние се извлича и от измененията в чл.214 и сл. от НПК (ДВ бр.32/2010 г.) с акцент на разследването върху престъпния характер на деянието, последвано от изследване за неговия автор и виновността му, което в настоящия случай е изисквало специални знания в областта на правилното водене на счетоводната дейност на юридическото лице и за отчетността на паричните средства.

Както окръжният съд, така и апелативният са формирали фактическите си изводи въз основа на подробното, пълно и според действителното съдържание изследване на събраните писмени доказателства и свидетелски показания в хода на съдебното следствие и от досъдебното производство, приобщени по реда на чл.281 от НПК, а малка част и в хипотезата на съкратено съдебно следствие по чл.371, т.1 от НПК, дали основание и на вещите лица да защитят изводите си в депозираните ССЕ. Това определя доводът на защитника за липса на мотиви в обжалваното решение в тази насока за неоснователен, включително и за изтекла или не давност за вземането от укритите приходи и невярно декларирани в ГДД данъчни задължения на кооперацията към държавата.

От друга страна, именно въз основа на констатациите на вещите лица са изведени действията на подс.В. по присвояване на получените от нея суми в брой от клиенти и от касата на кооперацията, прикривайки ги с неверни счетоводни записвания за постигане на „баланс между актив и пасив”, които не са „плод на предположения” и по които факти тя е имала възможност да се защитава. Всъщност, в обясненията си тя не ги оспорва, като правилно те са анализирани по-прецизно от окръжния и по-пестеливо от апелативния съд и чрез „компромисните” показания на св.И.Г. – председател на кооперация „Г.”-Варна и през инкриминирания период. Доколкото те са съдържали определена конкретика (при заявената от подсъдимата липса на спомени за отдалечения период на престъпната ѝ дейност), те са проверени и чрез констатациите на вещите лица в предоставените им писмени доказателства от архива на счетоводството на кооперацията, компютърни счетоводни бази данни и в представената пред ТД на НАП-Варна информация в ГДД и в данъчните регистри и в ГФО. Неоснователно защитникът ги коментира като

превратно оценени при заявеното от вещите лица за „реалното“ им счетоводно отразяване, но само на вземанията от наеми и то в регистрите по ЗДДС за отчетните периоди (с обяснението от подс.В. - „за коректност“ към тези им клиенти да могат да ползват данъчен кредит по ЗДДС), но не и в счетоводните записвания по сметка 410-клиенти, по сметка 500-каса и като приходи на кооперацията в група 70 в ГДД и ГФО за съответните години. Изяснена е и целта на подсъдимата – да се избегне плащането на различни данъчни и осигурителни задължения на кооперацията и по ЗОДФЛ, включително чрез намаляване на облагаемия финансов резултат от дейността ѝ. Именно на база на изследваните писмени доказателства и на данните в създадените от подс.В. отделни счетоводни бази данни за всяка стопанска година експертите са установили времето и основанията за тези получени лично от нея и чрез служители в счетоводството суми, които не са се осчетоводявали по нейно предложение и които са били ползвани от нея лично или за формиране на т.н. „черна каса“ за „социално стимулиране“ на част от управленческия състав на кооперацията, съответно с какви некоректни счетоводни записвания е прикривала тези си действия. Те са онагледени и чрез изводите на СПЕ за създадените от нея счетоводни документи, проверени и чрез показанията на касаещите ги клиенти на кооперацията, включително и в три от случаите – „недостатъчно индивидуализирани“, за които суми нямало издадени фактури или друг документ, не намерили израз и по сметки 410-клиенти и 500-каса.

На тази основа, неоснователно е възражението за липса на доказателства (коментирани от жалбоподателя като „свидетели на обвинението“) за времето и за субекта, извършил дадено плащане и на кого, което е в разрез с подробното изложение на двете инстанции при описване на отделните деяния на подс.В., чието участие по изготвяне на дадени фактури или като отговорна за съответната стопанска операция е проверено чрез заключенията на СПЕ, а оттам и на възражението в допълнението на касационната жалба, че тези им доводи са останали без отговор.

Верен е доводът в жалбата, че вещите лица от ССЕ не са дали заключение именно тя да е присвоила паричните средства, каквото право те нямат. Както в одитния доклад и в акта за начет, така и при изготвяне на ССЕ на ДП експертите са констатирани и коментирали действията ѝ като „счетоводни нарушения“ по отклоняване на парични средства и като „щета“ за кооперацията, а съдът е този, който ги е коментирал при извличане на фактите от кръга на чл.102 от НПК с оглед предявеното ѝ обвинение, възложените ѝ според длъжностното ѝ качество служебни задължения по управление и опазване на имуществото на кооперацията и правното им значение.

От друга страна, в разрез с характера на касационното производство и правомощията на касационната инстанция касаторът е поднесъл на близо 20

страници от допълнението към жалбата си множество извлечения от заключенията на ССЕ и от разясненията на вещите лица при разпита им в съдебното производство пред окръжния и апелативния съд, настоявайки съдът да е „заместил пропуските в обвинителната теза”, съответно да е направил фактическите си изводи „по предположения, съждения и догадки”, излагайки собствените си виждания относно коментираните обстоятелства. Тези доводи навеждат на необоснованост на атакувания съдебен акт, което не е касационно основание и при изложеното по-горе не сочат на процесуални нарушения на визираните разпоредби на НПК.

ВКС счита, че доказателствата и доказателствените средства са анализирани пълно, всеобхватно, според действителното им съдържание, с проверка за достоверността им с пространни и убедителни доводи за кредитираните с доверие и за отхвърлянето на противоречивите, оборените и житейски нелогичните при законосъобразно ползване на съответните способности за доказване в наказателния процес. Не намира и че апелативният съд също неоснователно да се е доверил на експертите от цитираните ССЕ или да е възприел техни изводи по „правни въпроси”, включително да не е отстранил непълнота относно твърдяната от защитата фактическа обстановка за изплащани от „черната каса” допълнителни възнаграждения и „бонуси” и на „работниците от основното производство”.

След като главният счетоводител и председателят на кооперацията са основните разпоредители с нейните парични средства и имущество, при законовото им задължение за правилно, добросъвестно, хронологично, документално защитимо и обосновано водене на счетоводството е без значение на кого, кога, на какво основание и по колко са изплащани такива „бонуси”, след като тези средства (набирани на различно основание освен от наеми) е следвало да бъдат внесени в касата или по сметките на кооперацията, съответно отразени счетоводно и в ГДД и ГФО и приложенията им за съответните стопански години като приходи на кооперацията, за да бъдат обложени с дължимите налози при вярно записване и на направените по отделните пера разходи за РЗ и на други основания. Спазването на тези законови правила е позволявало формиране на по-високи възнаграждения на работниците и служителите на кооперацията, щом като приходите от дейността ѝ е позволявало това, което уж била целта на подс.В. и на св.Г., която практика била известна и на членовете на УС на кооперацията.

Вместо това подс.В. убедила св.Г. да приложат някои „хитринки” за избягване на данъци върху реалните приходи с укриване и на реалните разходи за РЗ, но когато последната случайно констатира шокиращи несъответствия относно задължения на кооперацията към несъществуващи клиенти поискала помощ от одитната фирма и по този начин престъпната им

деятелност е прекъснала веднага след укриването на В. и дисциплинарното ѝ уволнение.

Всъщност, не се касае само за „констатирана липса” на парични средства, а за предварително обмислена и противоправно реализирана дейност по отклоняването на средства на кооперацията и тяхното им разходване по неправомерен начин. Правното значение на тези обстоятелства следва да бъде изяснено във връзка с наведеното касационно основание по чл.348, ал.1, т.1 от НПК, включително и относно частичното оправдаване на подсъдимата за сумата от 129 602,46 лева, но което не е протестирано от апелативния прокурор.

Като краен извод по отношение спазването на процесуалните правила при формиране на фактическите изводи настоящият касационен състав не намира допуснати от контролираните съдилища съществени процесуални нарушения на визираните в касационната жалба, допълнението ѝ и в съдебните прения разпоредби на НПК, поради което не е налице касационно основание по чл.348, ал.1, т.2 от НПК за отмяна на въззивното решение и за връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

По касационното основание по чл.348, ал.2 вр.ал.1, т.1 от НПК.

Доводите за обективна и субективна несъставомерност на поведението на подс.В. през обследваните 4 години като престъпления по чл.201 и по чл.255 от НК като длъжностно лице по смисъла на чл.93, т.1, б.”б” от НК в качеството ѝ на главен счетоводител на кооперацията са неоснователни, включително и през собствените ѝ обяснения. Обстоятелството, че и председателката на кооперацията св.И.Г. е имала участие в престъпната дейтелност и по двете обвинения (чиято отговорност не е ангажирана от прокурора по настоящето дело) не я оневинява, още повече съучастническата им дейност сочи на по-висока степен на обществена опасност на деянията, но в тази насока липсва обвинение.

Неоснователно защитникът се фокусира само върху кумулираните парични средства в „черна каса” на счетоводно неотразени наеми, тъй като ССЕ е установила документално и в счетоводните бази данни и многото случаи на получаване от подс.В. на парични средства от касата на кооперацията без доказано основание и невярното им счетоводно записване именно от нея, де факто прикриване на фактическото ѝ разпореждане във вреда на кооперацията, възползвайки се от постигнатото незаконосъобразно общо решение със св.Г. за стимулиране на управленческия ѝ апарат.

От друга страна, апелативният съд е приел сумата от 129 602,46 лева да не е присвоена от подсъдимата поради тази практика, което е неправилно и незаконосъобразно при изложените още от окръжния съд в мотивите към присъдата му задължителни тълкувания в ППлВС № 3/1970 г. в т.4 и т.8, които са в сила. Това му становище е в противоречие и със собствените му

съображения по второто обвинение на подс.В. по чл.255 от НК (изм.) вр.чл.257 (отм.) от НК в актуалната им редакция към инкриминирания период. Няма основание да се обсъжда и възприеме възражението на защитата, че при оправдаването на подсъдимата за присвояване на тази сума това следва да доведе до положителна корекция в размера на укритите по нейна вина данъчни задължения на кооперацията по ЗКПО, но при невярно посочване в ГДД и приложенията им и в ГФО на направените през годините разходи или „несъбираеми” вземания, тъй като присвояването на суми за изплащане на премии, бонуси и др.подобни не е правомерен разход за ЮЛ и не следва да се отрази на формираната за годината печалба/загуба за данъчно задължения субект. Това обосновава и неоснователност на довода на касатора за непълнота на доказателствата в тази насока и за бездействие на апелативния съд по установяване на обективната истина по това второ обвинение.

ВКС приема, че в рамките на възприетите за установени факти апелативният съд правилно е възприел приложението на материалния закон и е потвърдил правната квалификация на деянията. Не е налице касационно основание по чл.348, ал.2 вр.ал.1, т.1 от НПК за корекция на обжалваното решение за частично или пълно оправдаване на подс.В. по нито едно от предявените й обвинения, а при липсата на касационен протест срещу оправдаването й в посочената част по обвинението за присвояване излагането на повече съображения от ВКС е ненужно.

По ангажираното касационно основание по чл.348, ал.1, т.3 от НПК.

Извън посочването му като „евентуално искане” в касационната жалба, съществени доводи в негова подкрепа не са изложени и в допълнението й, а само като свързано с искането за пълното й оневиняване и по двете обвинения. Апелативният съд е смекчил чувствително наложените на подс.В. наказания на база изключителното смекчаващо обстоятелство – продължителният период в развитието на наказателния процес в рамките на близо 12 години, при налични множество други смекчаващи такива. В същото време е подценена завишената обществена опасност на деянията, осъществени също в продължителен период от време и при престъпна упоритост от страна на подсъдимата. Осъществяване на част от тях при знанието и участието на част от управленческия апарат на кооперацията също не е дооценено. При липсата на касационен протест няма основание за обсъждане на необходимост от по-сериозна санкция за жалбоподателката и касационната жалба и в тази й част следва да бъде оставена без уважение.

По предявените граждански искове.

Жалбата е частично основателна и то относно уважения иск, предявен срещу подс.В. от името на кооперация „Г.”-Варна в лицето на председателката й И.

Г. заради изтекла погасителна давност по ЗЗД за вземането като обезщетение за причинените на кооперацията вреди от непозволено увреждане.

Такъв иск е следвало да бъде предявен в 5-годишен срок от узнаване на автора на престъплението по чл.202, ал.2, т.1 вр.чл.201 вр.чл.26, ал.1 от НК. В тази насока е била подадената на 14.05.2007 г. от председателката Г. до Окръжна прокуратура-Варна тъжба (жалба/сигнал) след извършения одит и издадения акт за начет № 69, обявен на 29.06.2007 г., въз основа на които на 17.09.2007 г. е било образувано досъдебното производство срещу подсъдимата. Тя е била привлечена като обвиняема на 15.02.2010 г. и въз основа на внесеното ѝ на 09.07.2014 г. обвинение е образувано съдебното наказателно производство във Варненския окръжен съд за ангажиране на отговорността ѝ. Искът от ощетената кооперация „Г.”-Варна е бил предявен в с.з. на 09.10.2014 г. по НОХД № 805/2014 г. по описа на Окръжен съд-Варна, като още при предявяването му е било направено възражение от защитника за изтекла погасителна давност за претендираното вземане. В подкрепа на същото в допълнението към касационната жалба се навеждат доводи за идентичност на фактите, вложени в одитния доклад и акта за начет за причинената на кооперацията щета от противоправната дейност на В..

Фактите по делото обаче са очертали и други обстоятелства, имащи отношение за изводи на основание чл.114, ал.3 от ЗЗД за „узнаването на извършителя на непозволеното увреждане”.

От съдържанието на тъжбата, на протокола от 27.04.2007 г. за проведеното ОС на кооперацията и решението по т.6 от дневния му ред и в обстоятелствената част на иска са ангажирани обстоятелства за дейност на подс.В., известна на св.Г. като председател и представляваща кооперация „Г.”-Варна и на УС като няколко годишна „практика” по укриване на приходи на кооперацията и разходването им за „стимулиране” на управленческия ѝ апарат. Използваните от В. счетоводни прийоми за тяхното прикриване от данъчните органи, видно от приложените данъчни проверки, са ги успокоявали до момента, когато размерът на присвояваните от нея суми са нараснали неимоверно и са създали у тях „подозрения” за „нередности” в дейността ѝ. Когато те са се потвърдили от проведения одит и предявения им акт за начет, авторството ѝ за ощетяването на кооперацията в лицето на УС е било „установено”. Няма основание за друг извод и изместването на този момент от апелативния съд към датата на привличането на подс.В. като обвиняема е неправомерно. И друг път ВКС е имал основание да посочи, че откриването на дееца е фактически въпрос и в тежест на пострадалия е да докаже с всички допустими доказателствени средства, че това се е случило в един по-късен момент (Р 579/13-І).

В настоящия случай след предявяване на акта за начет на 29.06.2007 г. УС и главно председателката на кооперацията св.И.Г. са били наясно с причинената от В. щета и в 5-годишния давностен срок е следвало да

реагират с предявяване на исковата си претенция по общия ред, особено при разрешението, дадено в ТР № 5/2006 г. по т.д. № 5/2005 г. на ОСГТК по приложението на чл.115, ал.1, б.”ж” вр.чл.114, ал.3 от ЗЗД. Този срок е бил изтекъл към датата на предявяване на иска в с.з. на 09.10.2014 г. и исковата претенция на кооперацията е погасена по давност. Поради това апелативният съд не е имал основание да отмени в тази ѝ част обжалваната пред него първоинстанционна присъда и да уважи иска за сумата от 365 673,70 лв, поради което касационната инстанция в съответствие с правомощието си по чл.354, ал.2, т.5 вр.ал.1, т.4 от НПК следва да отмени обжалваното решение в тази му част и отхвърли изцяло иска за вземането на кооперацията срещу подсъдимата като погасен по давност.

Не така стои въпросът с „откриването на дееца” и началната дата на давностния срок за вземането на държавата за укритите данъчни задължения. И в решение № 380/13.10.2011 г. по гр.д.№ 429/2011 г.-IV г.о. на ГК на ВКС е изяснено, че „началният момент, от който започва да тече давностният срок при деликти, съставляващи същевременно и престъпления по Глава VII от Особената част на НК, започва да тече от откриването на дееца, което не може да стане по-рано от откриването на самото нарушение”, т.е. за престъпления, свързани с осуетяване плащането на данъчни задължения този начален момент е установяването им било от данъчната администрация по реда на ДОПК, било по реда и със средствата на НПК, както това се е случило по настоящето дело. Експертите по ССЕ са изяснили механизмите на укриване на приходи на кооперацията, прикриването им с несъществуващи разходи, опорочили вписаните в приложенията на ГДД и ГФО за съответните стопански години резултати от дейността ѝ като печалба/загуба и оттам са изчислили необходимата корекция, съставляваща предмета на обвинението по чл.255 от НК. Министърът на финансите е известен за укритите данъци и причинените на фиска вреди след образуване на НОХД № 805/2014 г. във Варненския окръжен съд и на 21.07.2014 г. по делото е внесен и приет за разглеждане в с.з. на 09.10.2014 г. иска от министъра на финансите в размер на 36 822 лева със законната лихва от датата на увреждането, предмет на обвинението по чл.255 от НК като продължавано престъпление. С оглед на тези обстоятелства искът, предявен от министъра на финансите не е погасен по давност, а и е доказан по основание и размер и в тази част обжалваното решение е правилно и законосъобразно и следва да бъде оставено в сила.

В заключение ВКС приема касационната жалба срещу въззивното решение в гражданско-осъдителната му част за частично основателна, налагащо изменянето му в тази част и отхвърляне на предявения от името на кооперация „Г.”-Варна против подс.В. иск и за сумата от 365 673,70 лева като макар и основателен, но погасен по давност, съответно се отмени решението в частта относно допълнително присъдената държавна такса в размер на 14

626,95 лв върху уважения размер на този иск. В останалата част обжалваното решение е правилно и законосъобразно и следва да остане в сила.

Водим от горното и на основание чл.354, ал.2, т.5 вр.ал.1, т.1 и 4 от НПК Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И :

ИЗМЕНЯ решение № 221 от 13.12.2018 г, постановено по ВНОХД № 216/2016 г. от Варненския апелативен съд, както следва :

- **ОТМЕНЯ** осъждането на М. П. В. да заплати на кооперация „Г.”- Варна сумата от 365 673,70 лв (триста шестдесет и пет хиляди шестстотин седемдесет и три лева и седемдесет стотинки) като обезщетение за причинени на кооперацията имуществени вреди в периода от 2002 до края на 2006 година, ведно със законната лихва от датата на увреждането до окончателното ѝ изплащане и **ОТХВЪРЛЯ** изцяло така предявения иск за претендираното обезщетение от непозволено увреждане като погасен по **ДАВНОСТ**.

- **ОТМЕНЯ** решението в частта му относно осъждането на М. П. В. да заплати допълнителна държавна такса в размер на 14 626,95 лв (четиринадесет хиляди шестстотин двадесет и шест лева и деветдесет и пет стотинки) върху уважения размер на гражданския иск, предявен от кооперация „Г.”-Варна.

ОСТАВЯ В СИЛА решението в останалата част.

ПРЕДСЕДАТЕЛ :

ЧЛЕНОВЕ :